A°. 1829. N°. 102.

ARNHEMSCHE COURANT.

Donderdag den 27 Augustus.

PARYS, den 22sten Augustus.

Nog nooit heeft eenig ministerie het algemeen meer mishaagd, dan dat hetwelk onlangs benoemd is; en dagelijks wordt de overtuiging levendiger, dat hetzelve geen stand kan houden. Alle regtschapen lieden zonderen zich van hetzelve af; van alle kanten komen verzoeken in, om uit posten en betrekkingen ontslagen te worden. Men onderhandelt met dezen en genen, maar wordt overal afgewezen. Daardoor ziet zich het nieuwe ministerie genoodzaakt, zich tot mannen te wenden, die door hun vorig staatkundig gedrag in opspraak zijn gekomen, en dit verklaart de benoeming van den heer Mangin tot prefect van politie in plaats van den heer *de Belleyme*. De heer *Mangin* is een heethoofd, die zich als gekenmerkt des Konings in de zaak van den generaal *Berton* door onnoodige en bloedige gestrengheid onderscheiden heeft. Zoo ook heeft de graaf *de la Bourdonnaye* tot chef van het kabinet bij het ministerie van binnenlandsche zaken een zekeren baron *Trouvé* benoemd, wiens naam in 1815 bij de gruwelijke vervolgingen in het zuiden van Frankrijk dikwijls is voorgekomen, en die zich op eene nog treuriger wijze bij de gebeurtenissen van 1793 in opspraak heeft gebragt. Hij, die bij de tweede troonsherstelling als een woedende roijalist optrad, speelt ook in de jaarboeken van het schrikbewind zijne rol. Roemen de ultra's zijne verknochtheid aan de Bourbons, zoo behoeven zij slechts zijne oden op *Robespierre* te herlezen, om zich te overtuigen, van welken aard de hulde is, welke zulke lieden aan de magt toebrengen. — Naar vrij zekere berekeningen, wordt het getal stemmen, die zich voor het ministerie verklaren zouden, in de kamer der pairs op 116, en in de kamer der afgevaardigden op 130 gesteld. Nu bestaat de kamer der pairs uit 315 leden, van welke er gewoonlijk 280 tegenwoordig zijn, en de kamer der afgevaardigden uit 430 leden, van welke er gewoonlijk 400 opkomen. Welk eene aanzienlijke meerderheid dus tegen het ministerie! De heer *Talleyrand* noemde dezer dagen het nieuwe bewind *le ministère impossible;* de liberalen noemen het, als tegenhanger van het deplorabele ministerie, *l'administration incroyable.*

— De heer *Agier*, die aan het hoofd staat van de gematigde roijalisten in de kamer der afgevaardigden, heeft mede den post van staatsraad nedergelegd.

— De heer *Salvandy* heeft het voorbeeld van den heer *Agier* gevolgd.

— De nieuw benoemde minister van justitie is te Parijs aangekomen en in een bijzonder gehoor bij den Koning toegelaten.

— De heer *Ravez*, voorlaatste president van de kamer der afgevaardigden, is tot pair des rijks benoemd.

— De Dauphin is heden naar Cherburg vertrokken.

— De dagbladen behelzen de volgende berigten uit Mexico, van den 6den Julij: — « De Spaansche krijgsmagt, welke van Cuba is gekomen, is op dat gedeelte der kust geland, hetwelk men geen tijd had te versterken. De Spanjaarden zijn twaalf mijlen binnenwaarts getrokken. Zoodra de Mexicaansche generaal *Cevallos* hiervan berigt ontvangen heeft, is hij met zijne troepen op marsch gegaan, die allen met den besten geest bezield zijn en slechts verlangen handgemeen te worden. Dezelfde geestdrift bespeurt men bij de bewoners der kusten, wier gehechtheid aan het bondgenootschap bekend is. Indien, gelijk men verzekert, de generaal *Vittoria* mede in aantogt is, zal de vijandelijke generaal tusschen twee vuren raken en genoodzaakt zijn de wapens neder te leggen. Men rekent echter op eenen hardnekkigen weerstand van dien overlooper (de Spaansche generaal *Miranda*) die zijn lot wel kan voorzien, wanneer hij levend in onze handen mogt vallen.

— In de *Gazette des Cultes* vindt men de volgende berigten uit Rome, van den 27sten Julij: — « De eerste beambten van de pauselijke regering zijn het tegenwoordig niet eens, en hiervoor bestaan twee oorzaken; de eerste is de tweespalt, welke tusschen de beginselen van den strengen kardinaal secretaris van staat en de gematigder gezindheden van de meesten zijner ambtgenooten heerscht. In het heilige collegie zitten 34 kardinalen, die in het jaar 1823 den kardinaal *Somaglia* tot Paus wilden verkiezen, en hem alleen daarom hunne stemmen onttrokken, wijl zij vernomen hadden, dat hij den kardinaal *Albanie* tot secretaris van staat zou benoemen. Zij bekleeden nog steeds de hooge waardigheden aan het pauselijke hof, en ofschoon in het laatste conclave het secretariaat van staat, bij eene bijzondere schikking, aan den kardinaal *Albanie* werd toegezegd, ten einde tien kardinalen zijner partij tot de keus van den kardinaal *Castiglione* zouden medewerken, maken echter deze 34 eminentien nog altijd eene oppositie uit tegen de beginselen en maatregelen van den secretaris van staat. Het einde van deze oneenigheid, waardoor de gang van het bestuur niet weinig wordt belemmerd, laat zich niet vooruitzien. De tweede oorzaak van het gebrek aan eenheid bij de pausselijke regering is de menigte legatien en andere kardinaalambten. De niet ver van elkander liggende drie steden Bologna, Imola en Forli zijn elk de zetel van eenen bisschop. De kardinaal *Bernetti* is legaat van Bologna, prins *Giustiniani* aartsbisschop van Imola, en de kardinaal *Riario-Sforza* legaat van Forli. Deze drie legatien zijn niet uitgebreid genoeg en derzelver naburschap schijnt aan het pausselijke gezag hinderlijk te zijn. De legaten van den Paus zijn de eersten zijner planeten en moeten derhalve ook eenen grooten loopkring hebben. Nu stremt hun groot aantal het pausselijke bestuur; want ieder wil in zijne provincie op zijne wijze regeren.

'S GRAVENHAGE, den 23sten Augustus.

Volgens de nieuwe organisatie, zal de infanterie in vier divisien verdeeld zijn, en elke divisie in twee brigaden. Zijn benoemd:

Tot kommandanten der vier divisien de luitenant generaals *Cort-Heiligers*, *de Eerens*, *Prins van Saxen-Weimar* en *Dibbits*.

Tot kommandant	van de	1e	brigade	der	1e	divisie	de	gen.-maj.	*Everts*,
«	«	« 2e	«	«	«	«	«	kolonel	*Reuther*.
«	«	« 1e	«	«	2e	«	«	gen.-maj.	*Favauge*.
«	«	« 2e	«	«	«	«	«	kolonel	*des Tombe*.
«	«	« 1e	«	«	3e	«	«	«	*de Groot*.
«	«	« 2e	«	«	«	«	«	gen.-maj.	*Goethals*.
«	«	« 1e	«	«	4e	«	«	« bar.	*van Boecop*,
«	«	« 2e	«	«	«	«	«	kolonel	*Knotser*.

AMSTERDAM, den 25sten Augustus.

De verjaardag Zijner Majesteit onzen geëerbiedigden Koning werd hier gisteren met uitbundige vreugde gevierd. Het uitsteken van vlaggen zoo van publieke gebouwen, als van sommige huizen en bijzonder het vlaggen der schepen op het Y, kondigde als naar gewoonte reeds vroegtijdig het vieren van eenen nationalen feestdag aan. Ten half tien ure nam de godsdienstoefening, volgens bepaling der stedelijke regering, bij de onderscheidene gezindten een' aanvang; waarna ten twaalf ure eene luisterrijke parade van het garnizoen op den dam plaats had. Des avonds was de geheele stad, op uitnoodiging van den heer burgemeester en wethouders, geïllumineerd, hetwelk niettegenstaande het zeer ongunstig weder eene menigte menschen op de been bragt. Behalve de meeste stedelijke gebouwen als: de beurs, het raadhuis, de Nederlandsche bank, het woonhuis van den plaatselijken kommandant enz., muntten de huizen van vele inwoners in smaakvolle verlichting uit, en spanden sommige societeiten, onder anderen het collegie *Zeemanshoop*, de kroon; terwijl er een geheel geïllumineerd schip op het Y lag. Tot laat in den nacht duurde de feestvreugde voort, zonder dat zij, voor zoo ver ons bekend is, door ongelukken gestoord geworden is. Mogt Amstels burgerij, die zich bij deze feestviering weder zoo volvaardig getoond heeft in het omhelzen eener gelegenheid tot algemeene vreugdebetooning, haar door het lofwaardig stedelijk bestuur op haren wensch verschaft, nog vele jaren het gelukkig beleven van den 24sten Augustus vieren, en zich met geheel Nederland nog lang verheugen in het bezit van den besten der Koningen!

ZUTPHEN, den 25sten Augustus.

De geboortedag van Z. M. den Koning is alhier met de meeste geestdrift gevierd. Vroeg in den morgen kondigde het algemeen vlaggen, het luiden en bespelen der klokken, den blijden dag aan. Na de godsdienstoefening, waarheen zich een talrijk schare begeven had, om den Almagtigen voor het tegenwoordig geluk te danken, en om de voortduring daarvan te bidden, nam de groote parade een aanvang. Aldaar werd het korps officieren van de schutterij aangenaam verrast, door de mededeeling van een vroeger ingekomen antwoord van Z. K. Hoogheid den Prins van Oranje, op een adres, ook in naam der heeren officieren, door hunnen kommandant ingeleverd. De gracieuse wijze, waarop Z. K. Hoogheid zich geliefde te uiten, zou alleen voldoende zijn geweest om de schutterij van Zutphen hare bestemming te doen gevoelen en hoog te schatten. Na de parade was gelegenheid op het stadhuis gegeven om zich onderling met den blijden dag geluk te wenschen; 's middags te drie ure begonnen de volksfeesten. Op een daartoe aangewezen terrein buiten de Nieuwstads,

poort werd in de cocagne-mast geklommen, te paard naar den ring gestoken enz. Het thé-dansant, dat ten acht ure op het stadhuis een aanvang nam, en waarop men meer dan twee honderd personen heeft opgemerkt, heeft tot zes ure in den morgen, onder de meeste vreugde plaats gehad.

NB. Men verneemt dat twee prijzen door *Evert Zwedink* en *Bernardus Driesen* zijn behaald, de andere overwinnaars zijn niet bekend.

Mengelwerk.

FRAGMENT UIT EENE KERKELYKE REDEVOERING, OP 'S KONINGS JONGSTEN VERJAARDAG.

De glans der kroon moge een ieder in het oog schitteren; men moge haar boven alles begeerlijk, en, om een Rijksbewind magtig te worden, geene moeite en opofferingen te groot, geene deugd te heilig, geene wandaden te gruwelijk achten; al wie zich zelven en de ondermaansche wereld eenigermate kent, en schijn van wezen kan afzonderen, moet zijne begeerte naar eene koninklijke magt over zijne natuurgenooten, reeds bij het geringste nadenken, zeer gematigd gevoelen, te meer, omdat er tot het zwaaijen van den schepter zoo veel vereischt wordt. Wat toch is die schepter in de hand van een kind of van een' dwaas? Wat de luisterrijkste kroon, waar eigen luister gemist wordt? Wat grootheid van aanzien, door geene grootheid van ziel gehandhaafd? Wat anders, dan ijdelheid, die, eer men omziet, verdwenen is. Hij, hij alleen kan Koning zijn, die eenen koninklijken geest heeft, met welken hij den luister, die hem omringt, alleen voor anderen nuttig acht, die een Koning van zich zelven, en zijne hartstogten meester is; wiens hart dus geene vrees beroert, geen haat verbittert, en die meer verstand heeft dan gewone menschen, om het goede te onderscheiden; meer deugd om het te willen, en meer kracht om het te handhaven. Groote gaven voorwaar, die alleen van den Schepper des lichts kunnen verworven en bewaard worden. En deze zijn het, die onze Koning, inzonderheid behoeft. Of leeft hij niet in een' tijd, waarin de volken meer, dan ooit te voren, in hunne vorsten vereischen, en intusschen zelve nog maar al te warsch zijn ook van billijke wetten; in een' tijd van algemeene gisting en onrust, welke de bewaring van den vrede, zoo binnen- als buitenslands, allermoeijelijkst maakt; terwijl de uitputting van meer dan vijf en twintig jaren van vreemde overheersching de zenuw van den krijg verlamd heeft; in een' tijd, waarin de weelde, in weerwil der algemeene klagten over verarming, het hoofd onbeschaamd heeft opgestoken, waardoor de vaderlandsliefde bij duizenden een ijdel woord is geworden? Heeft hij daarom niet *honderd* oogen noodig om te waken, en vasten heldenmoed om te strijden tegen eene baatzucht, welke niets ontziet en alles verderft? Wordt hem deze niet vaak vermomd door eenen bedriegelijken schijn van deugd, welke een goed hart zoo ligt het verstand doet verbijsteren? Worden daartoe niet soms de uitstekendste bekwaamheden dienstbaar gemaakt, en is, in dezen toestand, de vleijerij voor een' vorst, die altijd mensch blijft, niet allergevaarlijkst? Wie kan zeggen, dat de regering van onzen Koning in eenen gelukkigen tijd invalt? Of heeft hij zich niet nu uit de eene, dan uit de andere zwarigheid, met moeite te redden? nu deze dan gene buitengewone ramp te lenigen en te herstellen? nu dit, dan weder een ander gevaar af te keeren? En die regering zelve, gaat zij niet over een land, dat hij op den rand des verderfs vond, — dat, reeds bijna weggezonken, door hem moest ontrukt worden aan den afgrond; — dat van al het noodige op nieuw moest worden voorzien, en welks verstopte bronnen van welvaart niet dan met de onvermoeidste vlijt, door de voorzigtigste wijsheid bestuurd en met het taaiste geduld, weder kunnen geopend worden? Gaat die regering niet over een rijk, dat in een zeer naauw verband staat met de maatregelen, welke vreemde vorsten voor de aanvankelijke rust-herstelling der volken van Europa hebben moeten nemen? Is hij daardoor wel altijd zoo vrij in zijne verkiezingen, als hij in andere omstandigheden, wel wenschelijk zou achten? Gaat die regering niet over een rijk, zamengesteld uit twee zeer ongelijksoortige hoofddeelen, uit twee natien van verschillenden aard en zeden, van soms strijdige belangen, van zeer ongelijke vorderingen in verlichting, — uit twee natien, waarvan de eene, in de laatste tijden, niet te regeren was dan door NAPOLEONS gezag alleen, en de andere, welke nog steeds het hoofd vol heeft van den rijkdom en schitterenden voorspoed der Hollanders in dagen, welke niet meer aanlichten, ook daarom vooral niet gemakkelijk te voldoen is.

En zou ons hart, bij zulk eenen toestand, waarin onze geëerbiedigde Koning verkeert, niet deelen in zijne gevaren, in zijne zorgen, in zijne behoeften?! Zouden wij den Algoeden met en voor hem voor bewezene gunsten, gedurende zijn moeijelijk bewind genoten, niet danken en vernieuwden zegen over hetzelve afsmeeken? Of is het belang van den Koning en het volk niet één? Is de verlenging van zijn leven en de vastheid zijner gezondheid niet voor Nederland wenschelijk? Is zijn lot en dat van geheel zijn huis met dit land niet onafscheidbaar verbonden? Moet het er niet meê staan of vallen? Kan hij wel gelukkig zijn, waar wij kwijnen, — juichen, waar wij treuren; — zijne regering in eer en luister bloeijen, als de luister des vaderlands taant, waarvan de zijne alleen afstraalt? Zegen ruste dan op nieuw op hem, die al zijnen tijd, al zijne zorgen, alle zijne krachten aan ons welzijn wijdt. Zegen ruste op zijne dierbare betrekkingen en tot in spaden ouderdom zwaaije hij den Nederlandschen schepter, dien de hoogste wijsheid eenmaal aan den besten der Koningen, aan WILLEM den wijzen, toebetrouwde!

RIDDERS DER INFAMIE.

Toen in 1566 de edelen des lands aan de landvoogdesse MARGARETHA een verzoekschrift overreikten, waarin deze verdienstelijke mannen *op de nederigste wijze* hunne eerbiedige wenschen, tot de verzachting der plakaten, betrekkelijk het vervolgen om het geloof, bekend maakten, werden die edelen des lands als *bedelaars* voorgesteld; maar die smaadrede als eene loftuiting opnemende, zwoeren zij elkander getrouw te zullen blijven tot aan den bedelzak toe, in de onderlinge medewerking tot het doen matigen van verordeningen, welke geene koninklijke magt vermogt uit te vaardigen, hoe onbepaald die magt ook mogt wezen. [illegible] hoofd van dat verbond dier edelen, die toen meer bijzonder als GUEUX werden aangeduid, stond HENDRIK VAN BREDERODE, een der aanzienlijkste edelen des lands. De geschiedschrijvers hebben het tot hiertoe niet ten duidelijkste kunnen vaststellen, dat de onsterfelijke WILLEM VAN ORANJE hieraan dadelijk deel genomen heeft. Hij moge die vereeniging en de bedoeling, waarmede zij werkzaam was, al niet gewraakt hebben, de moedige ORANJE kon noch mogt zich daarmede verbinden. Zijne betrekkingen, zijn doorzigt, zijne verder reikende, alles meer omvattende en volhardende ijver voor 's lands belangen, moesten hem af doen zien om in eenig bondgenootschap te treden; hij mogt hetzelve heimelijk niet ongaarne aanzien, misschien wel begunstigen, maar hetzelve openlijk voorstaan, dit vermogt hij niet. En nogtans hebben wij op het onverwachts vernomen, door onze nieuwlings en als uit de aarde eensklaps te voorschijn gekomen geschiedschrijvers, welke, bij eene onfeilbare kennis van de ware grondstellingen van ons hedendaagsch staatsbestuur, eene geheel nieuwe maar allezins grondige bekendheid voegen van al wat vroeger in de geschiedenis des lands als onzeker of betwist is voorgedragen, (wij bedoelen met die *ervarenen in de geschiedenis* de schrijvers der zoo gezegde *oppositie*) dat de doorluchtige grondlegger der Nederlandsche vrijheid den naam van GUEUX, en de edelen, daarmede bedeeld, openlijk heeft vereerd en beschermd. De *Courrier des Pays-Bas*, welke, in zijn nommer van den 18den dezer maand, ons dit [illegible], stelt dit zoo allezins betwist punt voor, even als of WILLEM VAN ORANJE als beschermheer was opgetreden, en de verbondene edelen met tong en zwaard had verdedigd. Die dwaling, onzes inziens, zoude te vergeven zijn, indien de bedoeling niet duidelijk deed zien, dat men als daadzaak eene enkele bewering heeft voorgedragen, om, naar aanleiding daarvan, eenen wensch te kunnen uiten, met eenen schijn van regt, welke strekt tot het onzalige einde, van oproer, twist en haat tusschen de burgers en wantrouwen tegen het hoofd van den staat te verwekken, en welks vervooring, ('t geen God genadiglijk verhoede!) de souvereiniteit van *Nederland* zoude schandvlekken. Dat onbedachte dagblad toch vraagt niets minder, dan dat onze Koning de zoo gezegde RIDDERS DER INFAMIE zal in eere verheffen, hen openlijk beschermen en verdedigen, en als het ware, zich aan hun hoofd stellen!!! En wie zijn dan die zoo gezegde RIDDERS DER INFAMIE? Zijn zij gelijk in afkomst, in moed, in deugden aan die eerbiedwaardige mannen, welke het laatste tijdperk der zestiende eeuw hebben onvergetelijk gemaakt? Zijn zij in wezenlijke, beproefde vaderlandsgezindheid werkzaam tot het behoud van de rust en het geluk der ingezetenen; hebben zij eveneens het hoofd opgebeurd, om bij den magtigsten monarch der wereld, die ons vaderland met bloed en tranen drenkte, op eene standvastige maar toch altijd eerbiedige wijze de tolken van een verdrukt volk te zijn; hebben zij bovendien eenen listigen GRANVELLE of eenen bloeddorstigen ALVA [illegible]? Neen, neen, die zoo gezegde RIDDERS DER INFAMIE, (die waar eene eenige rustelooze en ontevredene burgers eene medalje hebben doen slaan, met de woorden: *fidèles jusqu'à l'infamie*, rondom een afbeeldsel der grondwet, met het jaartal 1829,) zijn niet, zoo als men het wil doen gelooven, die vertegenwoordigers der natie, welke men onder de oppositie rangschikt, en die men geene kunde, moed of vaderlandsliefde kan ontzeggen, maar die ongelukkiglijk in eenen nog jeugdigen staat gevoelens voordragen, welke ten laatste het gezegend land onzer vaderen zouden in ellende kunnen storten; men heeft dien naam hun alleenlijk toegeworpen, en zij hebben, voor zoo verre ons zulks bekend is, het verstand gehad dien zoo genoegden eeretitel niet te aanvaarden. Dan van waar is die benaming van *infame* ontstaan? Is het, zoo eenige zuidelijke bladen des rijks het voorgegeven hebben, dat Z. M., tijdens Hoogstdeszelfs verblijf te *Luik*, de onderteekenaars en ondersteuners der verzoekschriften zoude hebben verklaard EERLOOZEN te zijn? Neen, maar het zoude daaruit zijn voortgekomen, dat Zijne Majesteit, kennis bekomen hebbende, *op wat wijze men*

de onnozele en rustige burgers tot het onderteekenen dier befaamde petitien had aangezet, die handelwijze als EERLOOS zoude hebben gebrandmerkt. En zoo dit gesprek mogt gehouden zijn geweest, hetgeen door velen wordt betwijfeld, dan kunnen wij niet dan toejuichen dat koninklijke woord, 't welk naar regt en billijkheid dáár heeft gestraft, waar de *wet* die handelingen van sommige volksmenners niet konde bereiken. — Men verstaat dus nu, wat men verlangt, bij het uiten van den boven uitgedrukten wensch; dit namelijk, dat de Koning eene andere manier van denken aan den dag legge, de uitgesprokene woorden voor rekening late van Hoogstdeszelfs raadslieden, even eens als of Hoogstdezelve geen oordeel genoeg bezat, om zelf het voorgevallene te onderzoeken; dat de Koning niet meer zoude het oor leenen aan de bedaarde en eerbiedige voorstellen, Hem door zijne raadslieden aangeboden, maar blindelings zoude volgen die voorschriften, welke sommige personen, die, zonder eenige *missie* hoegenaamd te kunnen aantoonen, goedvinden het land geregeerd te zien naar hunne manier van denken, Hoogstdenzelven dagelijks in de nieuwsbladen voorschrijven; met een woord, men uit daarbij het verlangen, dat de Koning niet meer zij het hoofd der natie, maar het hoofd van eene partij, welke, sedert zij ontstaan is, slechts scheuring in denkwijzen heeft doen ontstaan, de harten heeft verkoeld, de vereenigingsband tusschen Noord- en Zuid-Nederlanders heeft losgerukt, en die nogtans te zwak is, om al dien jammer door het minste goed te verzachten.

« Indien gij iemand beoordeelen wilt, beproeft zijne werken.»

S. E.

DYK- EN POLDERBESTUREN.

Aan de Redactie.

VERVOLG VAN No. 93.

Het adres, door de Staten van *Gelderland* in de maand Julij ll. aan Zijne Majesteit den Koning aangeboden, en waarop wij ons eenige aanmerkingen zullen veroorloven, is van den volgenden inhoud.

SIRE!

De Provinciale Staten van *Gelderland*, zich ten vollen overtuigd houdende, dat alle Uwer Majesteits pogingen en bedoelingen niets anders ten onderwerp hebben, dan het geluk en den voorspoed van Nederlands ingezetenen, zijn tevens doordrongen van een gepast gevoel van dankbaarheid, van werkzaam te mogen zijn dan de welvaart van hunne Provincie, onder de regering van eenen Koning, die gaarne de bezwaren aanhoort van den geringsten zijner onderdanen, en die gaarne regt laat wedervaren aan ieder, die met eerbied en bescheidenheid zijnen troon nadert, om zijne belangen en behoeften voor te dragen.

Niet minder prijs stellen de Staten van *Gelderland* op Uwer Majesteits zoo dikwerf gebleken gehechtheid aan de grondwet, die ons door Hoogstdenzelven is geschonken en die den kostbaren *waarborg* bevat van het voortdurend geluk en den voortdurenden bloei van het volk dat onder dezelve leeft. (A.)

Het kan dus Uwe Majesteit niet mishagen, dat de Provinciale Staten van *Gelderland*, door de zuiverste bedoelingen geleid en met eerbied voor hunnen geliefden Koning bezield, zich veroorlooven aan Hoogstdenzelven hunne bezwaren voor te dragen tegen het, op den 28sten December 1828 door Uwe Majesteit voorloopig goedgekeurde, reglement op het beheer der rivier-polders in *Gelderland*. (B)

Na langdurige beraadslagingen, werd, op den 7den October 1825, een reglement op het beheer der rivier-polders in *Gelderland*, alléén door de beslissende stem van den heer voorzitter der Staten van *Gelderland*, den heer gouverneur dier provincie, aangenomen, terwijl in de gewone vergadering van 1826 de circumscriptie van de polder-districten werd verworpen. (C.)

Deze omstandigheid deed aan velen hopen, dat het reglement niet zoude worden ingevoerd, tot dat het voornoemd besluit van Uwe Majesteit, d. d. 28. December 1828, deze verwachting te niet deed. (D.)

Dadelijk na dit besluit bekend was geworden, hebben onderscheidene polders, corporatien en particulieren zich tot Uwe Majesteit gewend, met eerbied en vrijmoedigheid hunne bezwaren tegen het reglement inbrengende. (E.)

Hoewel de leden der Provinciale Staten van *Gelderland*, die in de bij het reglement bedoelde polders wonen, van gevoelen waren, dat er vele en groote zwarigheden bestonden, om zoodanig reglement in werking te stellen en zulks vroeger door het uitbrengen van hunne stem bewezen hadden, zouden zij hebben moeten berusten in de uitspraak der meerderheid (F), ware het niet dat deze zaak zich onder een geheel ander en belangrijk oogpunt had voorgedaan en dat vele belanghebbenden zich aan de Provinciale Staten deswege hadden gewend; daarbij onder meer andere voorstellende, dat het reglement, bij Uwer Majesteits besluit vastgesteld, niet geheel gelijk is aan datgene, hetwelk door de meerderheid in 1825 was goedgekeurd, maar vele en belangrijke veranderingen en zelfs geheel nieuwe bepalingen bevat, als in art. 41 en 42: — Alles in de aan Uwe Majesteit aangebodene verzoekschriften in het breede ontwikkeld. (G.)

Dit een en ander heeft tot de bedenking geleid, dat het alzoo vastgestelde reglement weiligt in strijd konde zijn met art. 222 der grondwet. (H.)

En het is dan ook op deze gronden, dat de Provinciale Staten hebben besloten zich met gepaste vrijmoedigheid en betamelijken eerbied ten dezen tot Uwe Majesteit te wenden, met ootmoedig verzoek, om voor als nog het reglement op de rivier-polders in *Gelderland* niet in werking te brengen; maar, in stede van dien, de Staten dier provincie, door het toestaan van eene buitengewone vergadering, nog in dit jaar te houden, gelegenheid te geven op deze gewigtige zaak terug te komen, en het reglement en de circumscriptie der polders nader voort te nemen, ten einde daarin zoodanige wijzigingen en veranderingen, onder Uwer Majesteits goedkeuring, te maken, als met de belangen der ingezetenen overeenkomstig zullen worden beschouwd, en welke de ondervinding der jongstverloopen jaren volstrekt noodig doet oordeelen.

AANMERKINGEN.

A. Zoo onbetwistbaar als het is, dat de grondwet, door den Koning geschonken, den kostbaren waarborg bevat van het voortdurend geluk en den voortdurenden bloei van het volk, dat onder dezelve leeft, even zoo onwedersprekelijk is het, dat de Koning de handhaving daarvan stellig begeert en op de mannelijke aanduiding van voorgenomene inbreuken regt doet wedervaren.

Onbeduidende zoetsappige protestatien en vleijerij kunnen niet anders dan een regtgeaard vorst mishagen, die op geene woorden, maar op zaken prijs stelt. Men had dus alle deze woorden weglaten en daarvoor bezigen kunnen de zinsnede B.

C. *Dit is eene gewigtige daadzaak*; maar men heeft daarvan bij het adres geene partij getrokken. Om indruk te maken, had men hier, bij tegenstelling, de meerderheid van den dag (51 tegen 9) moeten opgeven, waarmede het adres gestemd is. — Een verschil, geenszins het gevolg van wispelturigheid, maar van eene behoorlijke toelichting en kennisverkrijging der zaak.

D. Hierin ligt opgesloten eene *protestatio actui contraria.*

Zij die de circumscriptie doorgedrongen hebben wisten wel beter.

E. Waarom hier de reden van wetenschap niet vermeld, en gezegd: afschriften van die adressen zijn ons toegezonden, onze tusschenkomst is ingeroepen; van dwaling overtuigd, komen wij terug op hetgeen ter goeder trouw is gedaan.

Wij maken *eene* zaak met de belanghebbenden.

F. Deze geheele redenering bevat, vooral wat de berusting in de uitspraak eener vroegere meerderheid betreft, in de gegevene omstandigheid niets bruikbaars.

Het gestelde bevat de erkentenis van eene verpligting, die de minderheid der vergadering van 1825 (gesteld dat er toen eene minderheid had bestaan) aan eene ongrondwettige meerderheid ontzeggen moest. — Van den anderen kant kon eene verstandige meerderheid in de vergadering van 1829, tegen hare inmiddels verkregen overtuiging aan, *niet* volharden of verblijven bij eene vroegere ongrondwettige daad, zonder zich aan een werktuig gelijk te stellen.

G. Men laat hier de belanghebbenden iets zeggen, dat zij niet weten konden.

Hetgeen voor de staten zelve nog een geheim was bij de opening der zitting, toen al de adressen reeds binnen waren, kon immers aan particulieren niet vroeger bekend zijn. Hoe onverstandig en schroomvallig is het niet, zich zoo te verschuilen. — Waarom niet moedig en voor de vuist gezegd: WY hebben de *ongeoorloofde alteratie* van ONS werk ontdekt. — Alles ter zijde gezet, is deze omstandigheid op zich zelve genoeg tot intrekking van het reglement.

H. Hoe zwak en weifelend is niet deze conclusie.

Die deze periode gesteld heeft, kan weinig aanspraak maken om onder de grondwetlievende vertegenwoordigers gerangschikt te worden. Zulke hoofsche contorsien zijn de waarheid nog schadelijker dan eene tastbare onwaarheid, omdat zij misleiden de staatsleden die onderzoeken willen, en dat zij stijven misbruik van magt. Wanneer klagers zelf veinzen te twijfelen, of zij wel gegrond zijn in hunne bezwaren, valt niets gemakkelijker, dan dezelve te outkennen of in den wind te slaan. Hij, die niet stellig kan of durft te beweren benadeeld te zijn, moet zwijgen. Halve maatregelen zijn het kenmerk van zwakke of afhankelijke menschen. Geen van beiden moesten immer met de uitvoering van eenen maatregel belast worden, waarvan veel eer ongenade dan eenen goeden uitslag is te verwachten.

Wij moeten derhalve ronduit zeggen, dat het adres in de zwakst mogelijke, met den geest der vergadering volkomen strijdige en op eene in het oogloopende vreesachtige wijze is ingekleed, en oordeelen het daarom niet ondienstig mede te deelen een ontwerp, hetwelk door een der leden van de commissie, den heer VAN-NISPEN VAN PANNERDEN, die, helaas, waarschijnlijk ten gevolge eener overspanning van krachten, voor het welzijn der provincie in deze hoogstgewigtige zaak, slechts drie dagen na het scheiden der vergadering, tot innig leedwezen zijner vrienden en betrekkingen, overleed, is voorgedragen.

(*Dit ontwerp zullen wij in eene volgende mededeelen.*)

PERCUSSIE-GESCHUT.

Voor ruim drie jaren, werden te Breda, door den kolonel der rijdende artillerie LIST, onderscheidene proeven ondernomen, om de geschutsladingen, door middel van de *percussie*, te ontsteken. — Deze proeven, ofschoon met beradendheid en doorzigt ondernomen zijnde, leverden in den aanvang geene gelukkige uitkomsten op. — Wel verre van zich echter hierdoor te laten afschrikken, dienden deze *uitkomsten* aan bovengenoemden kolonel tot maatstaf, om zoodanige wijzigingen en verbeteringen in deze, door hem uitgevondene wijze van ontsteking der geschuts-ladingen, te brengen, dat zijne onvermoeide pogingen in het begin van het afgeloopen jaar met het beste gevolg bekroond werden. —

De Nederlandsche artillerie konde zich dus met regt beroemen, dat dit moeijelijke vraagstuk, hetwelk in *Engeland*, *Pruissen*, *Saksen*, *Saksen-Weimar* enz. te vergeefs de aandacht van onderscheidene kundige officieren en geleerden had bezig gehouden, in haar midden was opgelost geworden. — Het gebrek aan een wetenschappelijk militair tijdschrift in ons vaderland, was eene hinderpaal om deze gewigtige uitvinding, in al derzelver deelen bekend te maken; alleenlijk had men, op verzoek van een der rijks zaakgelastigden in *Duitschland*, gedienstiglijk een verslag gegeven van de eerste gedane proefnemingen.

Alle deze gedane onderzoekingen gaven aan het Nassausche gouvernement aanleiding, hieromtrent ook proefnemingen, onder het toevoorzigt van den majoor VON HADELN daar te stellen, waarover deze officier, in April van dit jaar, een werk, ten titel voerende: *Neueste Versuche die Geschützladingen mittels Percussion zu entzünden*, in het licht heeft gegeven.

Met verwondering bemerkte ik bij eene eerste lezing van dit stuk, dat de schrijver als scheidsregter optreedt; en met eene oppervlakkige ken-

nis van de, in de *Nederlanden* hieromtrent, aangestelde proefnemingen, en met behulp van het hierboven vermelde gedienstelijke verslag, (dat zoo het schijnt hem ter hand is gesteld geweest), het Nederlandsche percussie-geschut wilde beoordeelen. —

Mijne verwondering werd nog grooter, toen ik zag, dat de majoor VON HADELN hetzelve afkeurde, en wel om reden, dat de slagpijpjes, die bij deze manier van ontsteking gebruikt worden, (zoo hij voorgeeft) niet zonder het grootste gevaar, vervoerd konden worden.

Dit voorgeven zoekt hij te staven met de uitkomst van eene door hem gedane proefneming. De schrijver had, namelijk, eenige pakjes van deze oorlogs-munitie met *kracht* tegen den grond geworpen, om te zien of dezelven door deze sterke schokken, ook zouden ontbranden.

Zoodanige proeven kon men voorzeker van eenen chef der artillerie niet verwachten, daar het van zelve sprak, zoo de slag, die de pijpjes ontvingen, bij het op een hard voorwerp komen, gelijk was aan den slag, dien dezelven bij het geschut van den hamer ontvangen, de pijpjes natuurlijk moesten ontbranden. — Dat deze slag even zoo groot, ja in sommige omstandigheden grooter moet zijn, is zeer ligt in te zien, daar de kracht, die de mannelijke arm hier als hefboom te weeg brengt, te berekenen is. De uitkomsten van deze proefnemingen zoude dus de jongste artillerist vooruit gezien hebben.

Daar het mij nu onbewust is, of het met kracht werpen van toebereide oorlog-munitie, eenigszins bij de Nassausche artillerie in betrekking staat met derzelver vervoer, zoo vinde ik mij in de verpligting, dezen chef der artillerie aan te raden, van nimmer met houwitsers in het veld te trekken, daar zijne gevulde granaten, in dit geval, gevaar zullen loopen, om bij de eerste *étappe* het *geheele personeel* der Nassausche artillerie (dat zeer gering is) te vernietigen.

Men zoude zoodoende van pagina 10 tot pagina 236 kunnen doorgaan, en den schrijver op vele dergelijke punten opmerkzaam kunnen maken; doch ik zal dit liever aan den lezer zelve overlaten. Alleen wil ik nog doen opmerken, dat de Nassausche *percussie-stukken*, nog verre zijn, om met de onzen vergeleken te kunnen worden. Ook raad ik den majoor VON HADELN aan, zich naar *Breda* te begeven, om aldaar de uitgevondene en verbeterde *percussie-stukken* van den kolonel LISE in oogenschouw te nemen; als zijnde de eenigste en het beste aan het oogmerk voldoende, die er in *Europa* bestaan, en alsdan eene tweede en *verkorte* uitgave te doen van het bovengenoemd zeer omslagtig werk.

Een officier der artillerie.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 26sten Augustus 1636 werd het huis van JOHANNES UITENBOGAERDT van de confiscatie ontslagen.

Den 26sten dito 1672 werd het beleg van *Groningen* opgebroken.

Den 27sten dito 1531 werd HUBERT DUIFHUIS geboren.

Den 27sten dito 1585 deed de prins VAN PARMA zijne plegtige intogt te *Antwerpen*.

Den 27sten dito 1753 werd er tusschen de staten en het Koningrijk *Napels* een traktaat van koophandel gesloten.

ARNHEM, den 27sten Augustus.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den 26 Aug.	2 El 4 Palm 5 Duim;	gewassen o D.,	gevallen	0 D.
Den 27 dito	2 El 4 Palm 0 Duim;	gewassen o D.,	gevallen	5 D.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.